

Dopdolu bir içerikle
yeni sayımız!

BU SAYIDA:

Bölümde Algı Çalışmaları

Dr. Öğr. Üyesi Dicle Dövençioğlu

Bölümden Haberler!

Ödüller ve Başarılar

Yayınlar

Tezler

Bunları Biliyor Muydunuz?

Dört Cevapta Doktora Tezim

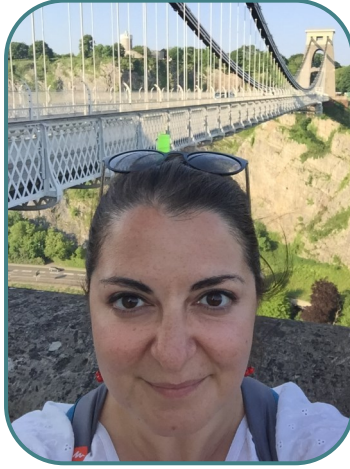
Mezunlar: Kim, Nerede?

1
2
3
3
3
4
5
6

Bölümde Algı Çalışmaları

Bölümümüz öğretim üyelerinden **Dr. Öğr. Üyesi Dicle Dövençioğlu** hocamız, lisansüstü eğitimi sırasında ve sonrasında yaptığı çalışmaları bizimle paylaştı.

Lisans Derecesi ODTÜ Matematik Bölümünden aldıktan sonra Yüksek Lisans çalışmaları için ODTÜ Enformatik Enstitüsü Bilişsel Bilimler programına başladım. 2000'lerin başında yapay zeka furyası hepimizi etkilemişti, o yüzden

yüksek lisans sırasında bu konuyla ilgili felsefe, dilbilim, bilgisayar dersleri aldım. Aldığım dersler arasında görsel algı ve hafızayla ilgili olanlar sayesinde yapay zekayı öğrenmek için doğal zekayı anlamak gerektiğini fark ettim. Tez çalışmalarım için yüz simetrisini ölçmek istiyordum, bu yüzden insanları laboratuvara çağırıp yüzlerinin fotoğraflarını çekerek bir veri tabanı oluşturdum. METU Face Database, sonradan yapılan çalışmalarla gelişti ve hala araştırmalar için kullanılıyor. Fotoğraflarda simetri ölçüp sonra bunu davranışsal deneylerdeki simetri ve çekicilik algısı ile bağdaştırarak tezimi savdum.

Doktora için İngiltere'deki Birmingham Üniversitesi Psikoloji Bölümüne gittim. Burada psikofizik çalışmaları, yani fiziksel uyaran (ışık) ve duyu/algı arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalar yapmaya başladım. Daha sonra beyin görüntüleme yapmak için fonksiyonel manyetik rezonans görüntüleme (fMRG, fMRI) kullanarak görsel algı çalışmalarına devam ettim. Üç boyutlu nesnelere algılarken gölgelendirmenin ve binoküler farkın (stereo görüntü, yani iki gözün birbirinden azıcık farklı resimler görmesiyle oluşan derinlik algısı) rollerini hem psikofizik hem de fMRG teknikleri kullanarak çalıştım. Doktoranın son yıllarında felç geçirmiş bireylerle, özellikle apraxia popülasyonu, deneyler yaptım, onlardan aldığım fMRG verilerini inceledim.

Doktoradan sonra Bilkent'teki doktora sonrası çalışmalarında üç boyutlu nesnelere materyallerini çalıştım. Bir nesnenin mat veya parlak görünmesi, onun şeklini nasıl algıladığımı etkiliyor. Bunu araştırmak için bilgisayar grafikleri öğrenmem gerekiyordu, böylece dört ay INRIA Bordo'da bilgisayar oyunlarındaki yaratıkları modelleyen ve bir sürü başka harika iş yapan insanlardan eğitim aldım. Nesnelere materyallerini algılamak önceden çok ilgi görmese de son yıllarda çokça çalışılmaya başlandı. Bir materyali tanımanın hayatımız için çok kritik olduğundan bahsediyoruz artık, masada duran meyvelerin yapay mı gerçek mi olduğunu anlamak, markette gördüğümüz elmanın ne kadar sulu olduğunu ayırt etmek aklıma gelen ilk örneklerden.

Daha sonra Almanya'da yaptığım doktora sonrası çalışmalarında malzemeleri anlamak için görsel algıya bakmanın yanı sıra dokunsal (haptik) algının da faydalı olacağını anladım. İnsanları laboratuvara çağırıp görmedikleri bir malzemeyi ellemelerini istedik, bu sırada yaptıkları el hareketlerini inceledik. Katılımcılar malzemeleri keşfederken kişisel farklılıklar gösterse de benzer hareketler yapıyorlardı: Sünger parçalarını sıkıştırırken ince kumları parmaklarının arasından tarıyor veya döküyorlardı, kadife bir kumaşın yüzeyini okşuyorlar veya paket lastiklerini, çamursu maddeyi çekiştirip uzatıyorlardı. Son çalışmamızda bu el hareketlerinden bir taksonomi tanımladık, insanların yumuşak materyalleri nasıl keşfettiklerini anlamak için yaptığımız bu çalışma robotik ve biyomedikal çalışmalar yapan araştırmacıların da dikkatini çekti. Geri bildirimli protezler için teknoloji hızla gelişirken insanların el hareketlerini anlamamız önemli ve biz şimdi ODTÜ Psikoloji Bölümünde bu çalışmalarımıza devam ediyoruz. Yeni başlayan araştırma grubumuzda görsel ve dokunsal algı deneyleri yaparak materyalleri ve nesnelere nasıl algıladığımızı çalışmaya devam edeceğiz. Kampüse döndüğünüzde ilgilenen herkesi bu çalışmalara katılmaya, veya muhabbet etmeye bekliyoruz.

Dr. Öğr. Üyesi Dicle Dövençioğlu

Bölümden Haberler!

Yeni Öğretim Üyemiz!

Dr. Dicle Dövençioğlu'nun ataması gerçekleşmiş ve kendisi bölümümüzdeki görevine başlamıştır. Hoşgeldiniz Dicle Hocam.

Bilişsel Bilimlere Giriş Dersinde Poster Sunumları Yapıldı.

Prof. Dr. Mine Mısırlısoy tarafından verilen PSY385 "Introduction to Cognitive Science" dersi kapsamında 10 Ocak tarihinde "Burning Questions in Cognitive Science" temalı poster sunumları gerçekleştirildi.

Bölümümüz öğretim üyelerinden Dr. Öğr. Üyesi Başak Şahin Acar'ın "PSY514 - Language Development and Bilingualism" Dersinde Değerli Konukları Vardı:

Dil terapisti Uzm. Ody. Sermin Kumdakçı, kekemelikten bahsetmek üzere konuk oldu.

ODTÜ Psikoloji Bölümü Seminer Serisi Kapsamında Konuklarımız Vardı:

- 14 Şubat'ta Dr. Bahar Bahtiyar Saygan "Erken Çocuklukta Benlik Gelişimi" başlıklı konuşmasını gerçekleştirmiştir.
- 21 Şubat'ta Dr. Nur Elibol Pekaslan "Functions of Autobiographical Memory during Mother-Adolescent Reminiscing and Their Relation to Emotion Regulation Strategies" başlıklı konuşmasını gerçekleştirmiştir.
- 28 Şubat'ta Dr. Derya Özbek Şimşek "There is More to It than Just Being Thin: An Interpretative Phenomenological Analysis of Patients' Perceptions of Anorexia Nervosa" başlıklı konuşmasını gerçekleştirmiştir.
- 27 Mart'ta Dr. Öğr. Üyesi Canay Doğulu "A Cross Cultural Insight into Disaster Preparedness for Earthquakes and Home Fires: The Fix-It Intervention Study" başlıklı konuşmasını gerçekleştirmiştir.

12. ODTÜ Psikoloji Günleri Gerçekleşti!

Bu sene 12.'si düzenlenen "İlişkiler" temalı ODTÜ Psikoloji Günleri, ODTÜ Psikoloji Topluluğu'nun önderliğinde 15-16 Şubat tarihleri arasında gerçekleştirildi.

Ödüller ve Başarılar

Öğretim üyelerimizden Prof. Dr. Özlem Bozo Özen danışmanlığında bölümümüz lisans öğrencilerinden;

- Esra Kayırmaz, Ezgi Deniz Yılmaz ve Semiha Çoban'ın "Moderation of Perceived Social Support in Relation between Ambiguous Loss and Posttraumatic Growth",
- Merve Timuroğulları ve Feyzanur Yön'ün "Chronotype, Self-Compassion and Bedtime Procrastination among College Students"

başlıklı "AdımODTÜ Lisans Araştırmaları Projesi" başvuruları kabul edilmiştir. Hocamızı ve öğrencilerimizi tebrik ediyor, başarılarının devamını diliyoruz.

Yayınlar

- Ersan, Ö., Üzümcüoğlu, Y., Azık, D., Fındık, G., Kaçan, B., Solmazer, G., ... Xheladini, G. (In press). Cross-cultural differences in driver aggression, aberrant and positive driver behaviors . Transportation Research Part F: Traffic Psychology and Behaviour.
- Solmazer, G., Azık, D., Fındık, G., Üzümcüoğlu, Y., Ersan, Ö., Kaçan, B., ... Xheladini, G. (2020). The Cross-cultural differences in pedestrian behaviors in relation to values: A comparison of five countries. Accident Analysis and Prevention, 138, 105459.

Bir önceki sayıya yetişemeyenler:

- Ceylan-Batur, S., & Sakallı-Uğurlu, N. (2019). Honor Scale: A study for reliability and validity. Nesne Psikoloji Dergisi, 7(15), 236-253. doi: 10.7816/nesne-07-15-06
- Sakallı, N., & Türkoğlu, B., (2019). "Erkek" olmak ya da olmamak: Sosyal psikolojik açıdan erkeksilik/erkeklik çalışmaları. Türk Psikoloji Yazıları, 22(44), 52-76. doi: 10.31828/tpy1301996120190516m000014

Tezler

- Dr. Öğr. Üyesi Başak Şahin-Acar danışmanlığındaki ve Prof. Dr. Nebi Sümer eş-danışmanlığındaki Fulya Kırimer Aydın'ın "Investigating Proactive and Reactive Sensitivity in Adult Romantic Relationships from a Cultural Perspective" başlıklı doktora tezini,
- Dr. Öğr. Üyesi Banu Cingöz Ulu danışmanlığındaki ve Doç. Dr. Gül Günaydın eş-danışmanlığındaki Cansu Yılmaz "Residential Mobility in Romantic Relationship Context: Its Link with Perceived Partner Responsiveness and Psychological Well-Being" başlıklı doktora tezini, başarıyla sunmuşlardır. Kendilerini ve danışmanlarını tebrik ediyoruz.

Bunları Biliyor Muydunuz?

Doktora programı öğrencilerimizden Erkin Sarı'nın bizimle paylaşmış olduğu ve yakın zamanda yayımlanmış araştırmaların sonuçlarına göre,

- Oda, ev, mahalle, şehir gibi farklı boyutlarda olan yerlere bağlılığın bireyin yaşam kalitesi, yaşam doyumu ve iyi oluş halinin diğer boyutlarıyla pozitif ilişkide olduğunu, sosyal bağları güçlendirip topluluk aidiyetini arttırdığını, günlük yaşamda karşılaşılan stres etkilerinden kişiyi uzaklaştırıp bilişsel ve duygusal bir yenileme sağladığını; öte yandan bireyin yerle kurduğu bağın zarar görmesinin (örn. gönüllü ya da zorunlu göçler sebebiyle o yerden ayrılması) kişinin iyi oluş haline de olumsuz etkilerde bulunabileceğini;
- Birleşmiş Milletler (2018) tarafından yayınlanan "Dünya Kentleşme Beklentileri" raporuna göre dünya nüfusunun yarısından fazlasının (%55) kentlerde yaşadığını ve bu oranın 2050'de %68'e ulaşacağını öngördüğünü, kentlerde sürekli artan bu nüfusun başta gürültü, hava kirliliği ve trafik sıkışıklığı gibi sorunlara yol açtığını, bu sorunların halk sağlığını ve yaşam kalitesini olumsuz yönde etkileyebileceğini, kentlerdeki bu olumsuz koşulların kişinin kendisini sosyal yaşamdan izole edip onun daha az olumlu sosyal davranışta bulunmasına yol açabileceğini; fakat kentlerdeki temiz, sessiz, doğal, estetik açıdan memnuniyet verici, güvenli ve sosyal etkileşimi kolaylaştıracak ortamların yaşam kalitesi ve iyilik halini destekleyebileceğini,
- Temel insani değerlerle çevreci davranış arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalarda bazı değerlerin insanları çevreye duyarlı hareket etme konusunda özendirdiğini, bazılarının ise bu duyarlılığa ket vurduğunu, çevreci inançlara ve normlara sahip olma ile çevreci davranışlarda bulunmanın öz-aşkınlık (evrenselcilik ve iyilikseverlik) kümesi altında bulunan değerlerle pozitif, öz-genişletim (başarı ve güç) kümesi altında bulunan değerlerle ise negatif ilişkili olduğunu;

biliyor muydunuz?

Dört Cevapta Doktora Tezimi

Ad Soyad: Dr. Fulya Kırimer Aydınlı

Başlık: Öngörüşel ve Tepkisel Duyarlılığın Yetişkin Romantik İlişkilerinde Kültürel Açısından İncelenmesi

Konu Neydi? Öngörüşel (yakın ilişkideki kişinin ihtiyaçlarını sezip açıkça ifade etmediği ihtiyaçlarına yanıt vermek) ve tepkisel (kişinin açıkça ifade ettiği ihtiyaçlarına yanıt vermek) duyarlılığın yetişkin romantik ilişkilerindeki rolünün kültürler arası bakış açısıyla incelenmesi ve bağlanma boyutlarının (kaygı ve kaçınma) partner/eş duyarlılığındaki farklılıkları açıklamadaki olası rolünün araştırılması.

Nasıl Çalışıldı? Birbirini takip eden üç çalışmada çevrimiçi anket yöntemi kullanıldı. İlk çalışmaya Türkiye'den 297 evli birey, ikinci çalışmaya Türkiye'den 112 evli çift, üçüncü kültürler arası karşılaştırma çalışmasına ise Türkiye'den 201, ABD'den 224 evli veya birlikte yaşayan birey katıldı.

Ne Bulundu? Bireylerin eş/partnerlerinin duyarlılık davranışlarını nasıl algıladıklarını ölçmek amacıyla senaryo temelli Öngörüşel-Tepkisel Duyarlılık Ölçeği geliştirildi. Çift analizleri, Türkiye'de kaçınan bağlanan kadınların ve kaygılı bağlanan erkeklerin eşlerinin öngörüşel duyarlılığını olumsuz algıladığını gösterdi. Tepkisel duyarlılık Türkiye için baskın örüntü olurken, ABD'de hem öngörüşel hem tepkisel duyarlılığın yaygın olduğu bulundu. Kadınlar erkekler tarafından daha fazla öngörüşel duyarlılığa sahip olarak algılandı. Kaçınan bağlanmanın Türkiye'de her iki duyarlılık türünün de, ABD'de ise öngörüşel duyarlılığın baskın belirleyicisi olduğu görüldü.

Neden Önemli? Bu araştırma, daha önce erken dönem bakım veren-çocuk etkileşimindeki rolü araştırılmış olan öngörüşel ve tepkisel duyarlılığın yetişkin romantik ilişkilerinde de incelenmeye değer yapılar olduğunu göstermiştir. Çift terapilerinde ihtiyaçları açıkça veya örtük olarak ifade etmenin eşlerin duyarlılık davranışlarının belirleyicisi olabileceği vurgulanabilir.

Ad Soyad: Dr. Cansu Yılmaz

Başlık: Sık Taşınanlar Romantik Partnerlerine Daha mı Bağlı? Taşınma Sıklığı, Partnerin Merkeziliği ve Psikolojik İyi Oluş

Konu Neydi? Her geçen gün taşınan insan sayısı artış gösteriyor. Taşınan insan sayısındaki bu artışın aile ve arkadaşlık ilişkilerini önemli ölçüde etkilediği biliniyor. Bununla birlikte, taşınmanın romantik ilişkiler üzerine etkileri bugüne kadar araştırılmamış. Bu eksikliği gidermek amacıyla tezimde, taşınma sıklığının romantik partnere verilen önceliği ve psikolojik iyi olma halini nasıl etkilediğini araştırdım.

Nasıl Çalışıldı? Toplamda 1880 yetişkinin katıldığı, üç farklı anket çalışması yürüttüm. Katılımcılar geniş yaş aralığında, romantik ilişkisi olan veya evli bireylerdi.

Ne Bulundu? Sonuçlar, sık taşınanların bağlanma ihtiyaçlarını karşılamak için romantik partnere daha fazla öncelik verdiklerini, annelerine yardım etmek için kendilerini daha az zorunlu hissettiklerini ve bunun sonucu olarak eşlerine yardım etmeyi seçtiklerini gösterdi. Ayrıca, partner duyarlılığı sık taşınanların psikolojik sağlığını daha çok etkilerken, sosyal ağ ile yüz yüze görüşme sıklığının azalması bu etkiyi açıklamıştır.

Neden Önemli? Romantik ilişkilerde ayrılıkların artması gibi günümüzde artış gösteren durumlar göz önünde bulundurulduğunda, taşınma gibi önemli faktörlerin romantik ilişkilere etkisinin bilinmesi ilişki süreçlerinin değerlendirilmesine katkı sağlayacaktır.

MEZUNLARIMIZ: Kim, Nerede?

Özden ÖZ USLU

- ◇ **Mezuniyet Yılı:** 1994
- ◇ **Yüksek Lisans:** Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Antropoloji
- ◇ **Çalıştığı Kurum:** Qualis Academy ve Psikokids, Kurucu Yönetici; Yeditepe Üniversitesi, Öğretim Görevlisi
- ◇ **İlgi/Çalışma Alanları:** Aile Danışmanı, Eğitimci, Psikolog, Kariyer ve Kurumsal Koç, Psikomedi Stand-Up Show Performansçısı, Yazar
- ◇ **Bulunduğu Şehir:** İstanbul
- ◇ **İletişim Bilgileri:**
- ◇ **E-posta:** ozdenozuslu@gmail.com
- ◇ **Telefon:** 05327020472
- ◇ **Psikoloji Öğrencilerine Tavsiyesi:** Hızla değişen dünya düzeninde, endüstri 4.0 ile birlikte psikoloji bir bilim dalı olarak her disiplinde çok önemli bir rol üstlendi. Değişimi, yenilikleri ve özellikle bu değişim içinde değişmeyen insanı takip edin. Yaptığınız işlerin sürdürülebilirliği, başarınızın anahtarı olacak. Sadece çok çalışmak yeterli değil bu nedenle insan ilişkilerinizi güçlü tutun.

Mezuniyet Yılı: 1999

- ◇ **Yüksek Lisans:** Dokuz Eylül Üniversitesi, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik
- ◇ **Çalıştığı Kurum:** ODTÜ Geliştirme Vakfı Okulları Özel Lisesi
- ◇ **İlgi/Çalışma Alanları:** Ergenlik Dönemi Problemleri, Kariyer Planlama ve Mesleki Rehberlik, Ergen-Aile İletişimi, Akademik Başarıyı Arttırma
- ◇ **Bulunduğu Şehir:** Ankara
- ◇ **İletişim Bilgileri:**
- ◇ **E-posta:** bgorbil@odtugvo.k12.tr
- ◇ **Telefon:** 0 312 210 11 82/255

Berrak YAY GÖRBİL

- ◇ **Psikoloji Öğrencilerine Tavsiyesi:** Sevgili mezun aday arkadaşlarım, birçok hayalle girdiğiniz bu harika bölümden yine birçok hayalle, ama mesleki bilgi anlamında çokça donanım kazanmış olarak mezun olacaksınız. Sizleri bazen zorlayacak, yoracak ama çoğu zaman da inanılmaz bir keyifle yapacağınız inandığım bu mesleğin hangi alanında çalışırsanız çalışın, bölümün sizlere kattıklarını iliklerinize kadar hissedeceksiniz. Size tavsiyem, bölümden aldığınız o eşsiz bilgilerin ışığında kendinizi her zaman ileriye taşıyacak kazanımlar, mesleki beceriler edinmeniz. Bizim mesleğimiz "tamam, artık oldum" diyebileceğimiz bir meslek değil.. Bu nedenle, mesleki gelişiminize katkı sağlayacak her türlü çalışmaya açık olun. Gerçekten keyif alarak çalışacağınız alanı belirleyip, o alanda ilerleyebileceğiniz kadar ilerleyin. Hepinize başarılar ve bol şanslar diliyorum, yolunuz açık olsun.